

Общо описание на финансовите инструменти и свързаните с тях рискове

Финансовите пазари имат силно волатилен характер. Цените на търгуваните инструменти се влияят от много и разнообразни фактори, между които: промени в съотношението на търсенето и предлагането; световната търговия; данъчната, монетарната, регулационната и външната политика на страните; важни икономически и политически новини; промени в лихвените равнища; операции на централните банки и големите играчи; обезценяване на самите валути; предчувствия и очаквания, както и много още фактори.

Регулираните пазари на ценни книжа могат да налагат ценови ограничения по отношение на търгуваните на тях ценни книжа, както и да преустановяват търговията с отделни емисии. ИП "Централна кооперативна банка" АД предупреждава своите клиенти, че в отделни случаи инвеститорът може да поеме финансови и други допълнителни задължения, като резултат от сделки с финансови инструменти, включително непредвидени задължения, допълнителни към разходите за придобиване на инструментите.

Маржин търговия - използването на "лостов" механизъм умножава, както печалбите, така и загубите, и относително малки движения на пазара могат да окажат голям ефект върху клиентските позиции. В резултат на това, внесените средства, представляващи гаранция по отворените позиции, могат да бъдат напълно изчерпани. Минималният размер гаранционна сума, изразен в проценти, за различните видове финансови инструменти подлежи на договаряне между страните.

Рисков клас – определение:

R1 Няма колебания в стойността на инвестицията, освен обичаен риск

R2 Слаби колебания в стойността на инвестицията (до 10% на годишна база, като са възможни и по-силни колебания)

R3 Средно ниво на колебания в стойността на инвестицията (над 10% на годишна база, като в отделни случаи е възможна и пълна загуба на инвестирания капитал)

R4 Спекулативна инвестиция, която би могла да доведе до пълната загуба на инвестирания капитал, тъй като клиентът цели да се възползва от високия потенциал за печалба

R5 Изключително рискова инвестиция, която освен загубата на инвестирания капитал може да доведе до допълнителни финансови искиове към клиента

Валута	R5
Валутен крос	R5
Валутна опция - покупка	R4
Валутна опция - продажба	R5
Договори за разлики базирани на акции	R5
Договори за разлики базирани на индекси	R5
Договори за разлики базирани на фючърси на стоки	R5
Фючърси	R5
Български държавни ценни книжа	R2
Чуждестранни книжа с рейтинг А-ААА	R2
Местни и чуждестранни корпоративни облигации с рейтинг не по-лош от ВВВ-	R3

Български корпоративни облигации без рейтинг	R4
Чуждестранни облигации с рейтинг по-лош от BBB-	R4
Акции на фирми с рейтинг по-добър от BBB-	R3
Местни акции търгувани на официален пазар	R4
Акции, които не се търгуват на официален пазар	R5
Чуждестранни акции с рейтинг по-лош от B	R5
Чуждестранни акции с рейтинг B до BBB-	R4
Български фондове	
Фондове на паричен пазар, управлявани от Управляващи дружества с основен акционер, дружества лицензирани по Закона за кредитните институции	R2
Фондове за облигации, управлявани от Управляващи дружества с основен акционер, дружества лицензирани по Закона за кредитните институции	R3
Фондове за облигации, управлявани от Управляващи дружества с основен акционер, дружества нелицензирани по Закона за кредитните институции	R4
Фондове за акции и високорискови фондове	R5
Акции на местни акционерни дружества със специална инвестиционна цел	R4
Акции на чуждестранни акционерни дружества със специална инвестиционна цел	R4

ОПИСАНИЕ НА ОБЩИТЕ РИСКОВЕ

Освен специфичните рискове за всеки един финансов инструмент, споменати по-горе, съществуват и общи рискове, които влияят на всеки един финансов инструмент и на всяка една инвестиция.

Пазарен риск

Пазарен риск е възможността стойността на инвестицията да намалее, поради движения на пазарни фактори – цени на финансови инструменти, лихви, валутни курсове и други. Пазарните цени на инвестициите могат да варират поради възникнали промени в икономическата и пазарната среда, паричната политика на централните банки, деловата активност на емитентите, търсенето и предлагането на пазара на съответния инструмент.

Лихвен риск

Това е рискът промените в пазарните лихвени проценти да се отразят неблагоприятно върху дохода или стойността на инструмента. Промените в лихвените равнища могат да доведат до частична или пълна загуба на капитал. Значимостта на риска е различна за различните видове финансови инструменти.

Валутен риск

Инвестициите в инструменти, деноминирани в чуждестранна валута, могат да бъдат неблагоприятно засегнати от понижение на курса на тази валута спрямо друга. Увеличение или понижение на валутните курсове може да причини загуба или печалба за ценните книжа във валутата, в която те са номинирани.

Риск от усвояване

Това е риск за инвеститорите в дадена облигация да не могат да намерят същите инвестиционни условия на пазара, ако съществуващата инвестиция бъде прекратена, в случай че емитентът на облигацията изплати своето задължение преди датата на падеж.

Оперативен риск

Дефинира се като риск от директни или индиректни загуби в резултат на

неадекватен вътрешен контрол, човешки акт, организация или външно събитие. Този риск покрива човешки грешки, злонамерени деяния от страна на служители, сриване в информационните системи, проблеми свързани с управлението на човешките ресурси, фирмени дела, както и външни събития като аварии, пожари, наводнения и други.

Ликвиден риск

Ликвидният риск възниква в ситуации, в които страна, заинтересована да продаде даден актив, не може да го направи, тъй като никой на пазара не желае да закупи този актив.

Риск от волатилност

Това е рискът, свързан с движенията на цената на даден финансов инструмент. Волатилността е висока, ако финансовият инструмент е подложен на големи движения в даден период от време. Рискът от волатилност се изчислява като разликата между най-ниските и най-високите цени на финансовия инструмент за дадения период от време.

Кредитен риск

Може да бъде определен като вероятността контрагентът да не изпълнява съзнателно или да е в невъзможност да изпълни поетия от него ангажимент по сключения договор. Инвеститорите трябва да оценяват качеството на емитентите на финансови инструменти, както и тяхната възможност да изплащат своите задължения.

Риск от местонахождение на поръчката

Този риск е свързан с местонахождението на пазара на съответния актив. Когато пазарът не е родният на инвеститора, той поема валутен риск.

Външни Пазари: Всяка една инвестиция, която съдържа чуждестранен елемент, подлежи на рисковете, на които подлежи този пазар. Тези рискове могат да бъдат различни от тези на пазара, където е издаден финансовия инструмент или където се намира инвеститора.

Развиващи се пазари: Инвестициите в развиващи се пазари носят рискове, които не винаги се срещат на развитите пазари. Тези рискове съществуват и когато голяма част от бизнеса на емитента се осъществява на тези пазари.

Инвестициите в тези пазари често имат спекулативен характер. Инвестициите в развиващите се пазари трябва да се обмислят внимателно и да се оценяват различните, съществуващи на тях, рискове.

Сетълмент риск

Това е рискът, че сетълментът в платежна система няма да се осъществи, поради невъзможност на участник в платежната система да изпълни своите задължения. Този риск е равен на разликата между цената на даден актив и теоретичната дата на изпълнение и цената на актива на датата на изпълнение.

Това е разликата между сетълмент цената, одобрена за финансовия инструмент и текущата пазарна цена по времето на сетълмент, когато разликата може да доведе до загуба.

В някои ситуации сетълмент процедурите могат да бъдат повлияни от броя транзакции и по този начин да възпрепятстват тяхното изпълнение. Невъзможността да се изпълни сетълмента поради подобни проблеми, може да възпрепятства инвеститорите от изгодни инвестиционни възможности и да доведе до загуба.

Сетълмент рискът може да възникне както като кредитен, така и като ликвиден риск.

Попечителски риск

Инвестициите в дадени пазари, най-вече в развиващите се пазари, при които

правилата и регулациите, отнасящи се до системата на попечителски услуги, могат да са по-слабо развити от гледна точка на защита на инвеститорите в сравнение с тези пазари, които имат стриктни попечителски правила. Активите на тези пазари, доверени на попечители, където такива са нужни, могат да бъдат изложени на рискове, свързани с невъзможността попечителя да изпълнява задълженията си. Този риск е увеличен, когато на съответния пазар не съществува система за компенсация на инвеститори, или, ако такава система съществува, даден инвеститор не е покрит от закрилата, предложена от системата.

Правен риск

Рискът от несигурност в резултат на правни действия или несигурност по отношение на приложимостта на договори, закони и подзаконови актове, например законосъобразност на договора, правоспособност на страната да сключи договор.

Политически риск

Рискът от това че правителството ще наложи нови данъци, регулативни или правни задължения или ограничения на финансови инструменти, които даден инвеститор вече притежава. Като пример правителството може да реши да забрани репатрирането на активи от страната.

Търговията с финансови инструменти крие съществени рискове и не е подходяща за всеки инвеститор. Търговията на финансовите пазари не е подходяща за инвеститори, търсещи стабилен доход, тъй като приходите от такава дейност са непостоянни и несигурни.